

KARTA CMENTARZA

4077
NR

A	1. Miejscowość Lubieszewo? KOLONIA <u>ZASTAWEK</u>	6. Nazwa cmentarza (ew. nazwa dawna) mahometañski	B	13. Najstarszy istniejący nagrobek (data) 1898 r.	15. Groby o znaczeniu historycznym lub osób szczególnie zasłużonych nie ma
2. Gmina Terespol porr. BIALSKI	7. Cmentarz dawny ☒ tak Cmentarz nowy (po 1945 r.) ☐	8. Data założenia 2 poł.XVIII w.	14. Istniejąca dokumentacja cmentarza i miejsce jej przechowywania brak danych		
3. Adres cmentarza Kol.Zastawek gm.Terespol	9. Przynależność wyznaniowa: obecna - mahometañski dawna - mahometañski	Plan aktualny	Plan dawny		
4. Poprzednie nazwy miejscowości Zastawek	10. Powierzchnia w ha: ogólna - <input type="text" value="0,8"/> wolna - <input type="text" value="-"/>	Inne materiały archiwalne			
5. (Nie) czynny - ew. podstawa zamknięcia	11. Położenie cmentarza Na pld.zach skraju wsi, przy drodze Piszczac-Terespol	16. Bibliografia brak			
12. Uwagi Ter. Org. Adm. Państwowej brak	17. Uwagi użytkownika brak				

18. ELEMENTY CMENTARZA		Czy istnieją	I L O Ś Ć				
			Do XVIII w.	1 poł. XIX w.	2 poł. XIX w.	1 poł. XX w. (do 1945 r.)	2 poł. XX w.
Mur ogrodzeniowy		nie					
Brama I-yl		nie					
Kościół		nie					
Kaplica I-el		nie					
Nagrobki:	wolnostojące	tak			28 ^x	4	
	przyścienne	nie					
	plyty	tak			2		
Mogiły		nie					
Inne elementy		nie					

19. Które obiekty wpisane są do rejestru zabytków
nie ma A-180/59

20. STARODRZEW	Ilość	Ø pnia w cm	Stan zdrowotny
lipa	nie		
kasztanowiec	nie		
jesion	nie		
tuja (żywotnik)	nie		
Sześćdziesięcioletni las sosnowy - drzewa różnej grubości i wieku			

21. Czy na terenie cmentarza znajdują się zarejestrowane pomniki przyrody ew. aleje
brak

22. Ogólny stan zachowania zieleni na cmentarzu
dobry

23. Charakter rozplanowania cmentarza
Cmentarz położony na niewielkim zboczu, nagrobki /zachowane/ rozłożone wzdłuż gwaśi aleji biegnącej z pñ.na pñd.

24. Czytelność układu cmentarza:

- całość nieczytelna
- kwater brak
- nagrobków i mogił zachowanych mało czytelny

25. Ogólny stan zachowania cmentarza (nagrobków i drzewostanu) zły - nagrobki wywrócone mogiły zatarte

26. Istniejące zagrożenia
Brak opieki- wykorzystanie nagrobków do celów budowlanych

27. Wnioski w zakresie prac:

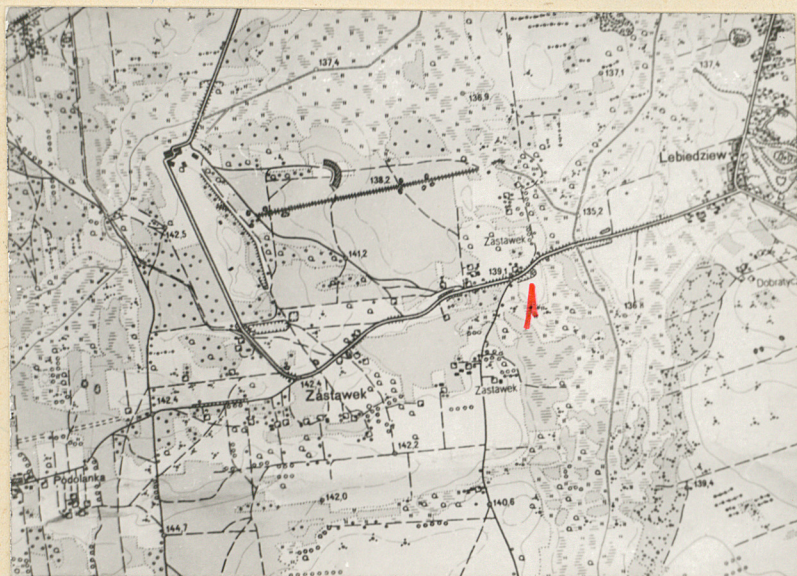
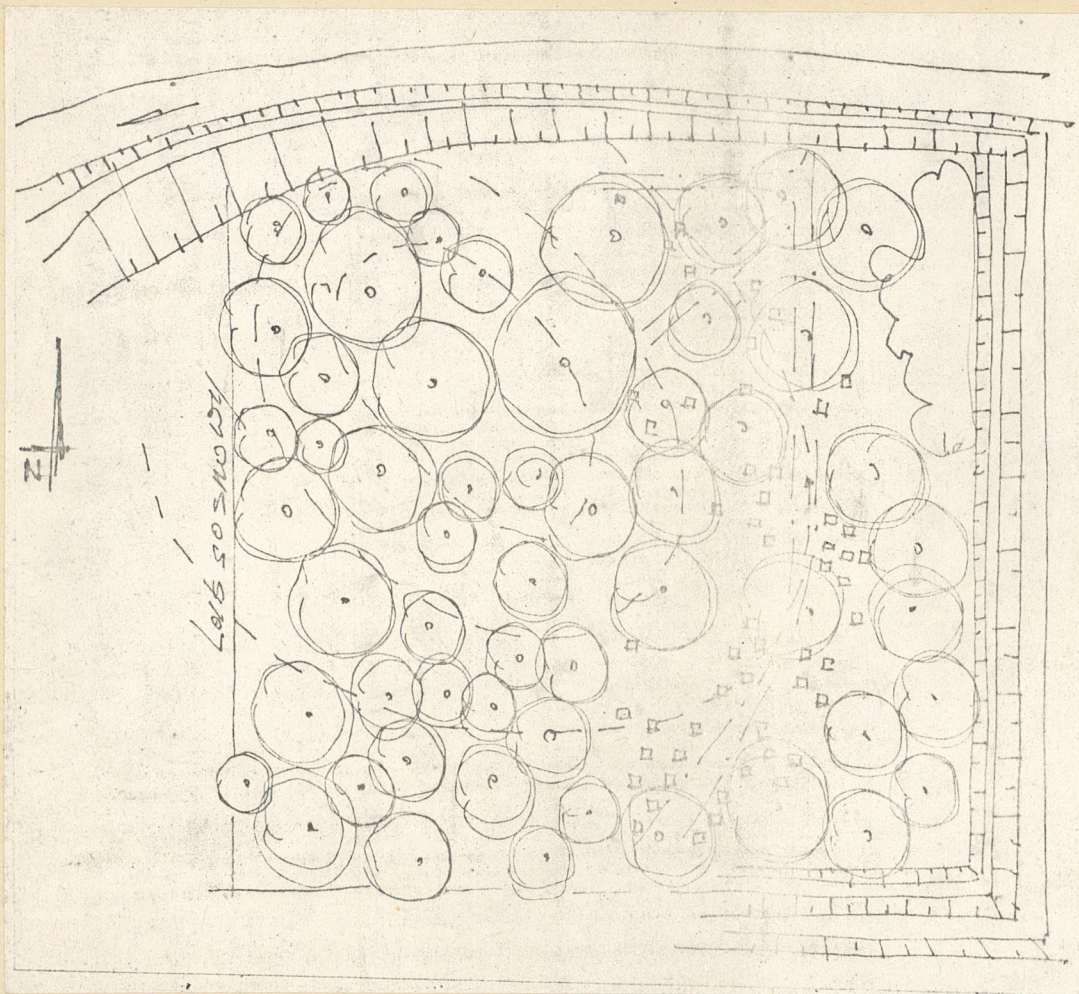
- porządkowych usunięcie samosiewów
- remontowych ustawienie w pionie nagrobków, konserwacja mogił
- konserwatorskich

28. Wnioski w zakresie niezbędnej dokumentacji:

- poszczególnych nagrobków karty nagrobków
- ewidencji całości cmentarza ewidencja
- studium historycznego
- ewentualnie dokum. projektowej

29. Inne uwagi służb konserwatorskich

30. Wypełnił: [signature]
Data: [signature]
21-500 BWA PODGÓRZA
14 20 35 w. 200

2.

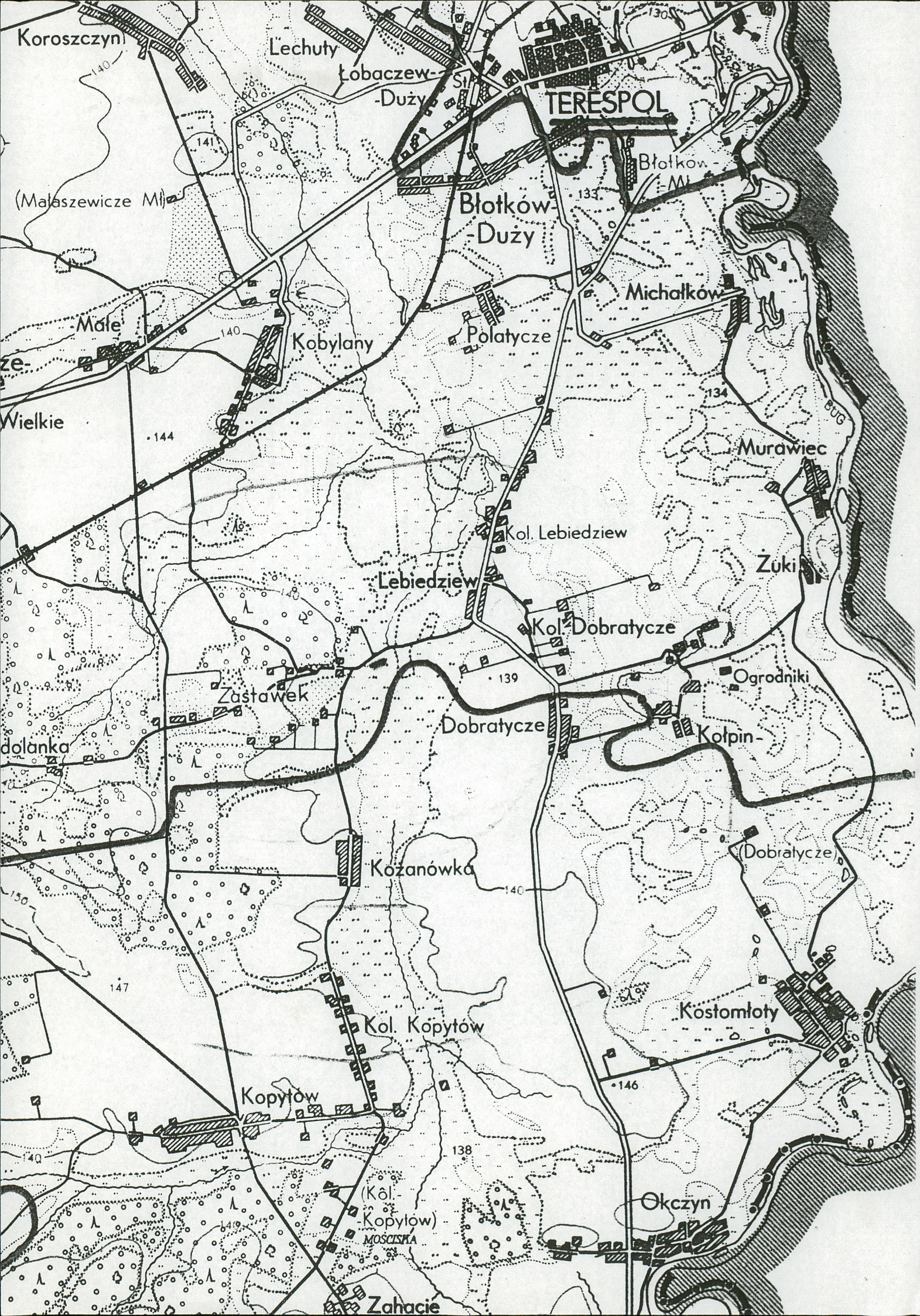
3.

4.

1, 2, 4. Kmięnie nagrobne.
3. Cmentarz. Widok od str. drogi.

LEBIEDZIEW - Kolonia ZASTAWEK

/gm. Terespol - woj. białskopodlaskie - nr rej. zabytków A-180/

Cmentarz Tatarów litewsko-polskich założony po ich osiedleniu się w Lebiedziewie w 1679 r. Nieczynny, usytuowany na pd.-zach. skraju wsi przy drodze Piszosac-Terespol, na planie kwadratu na porośniętym lasem sosnowym wzniesieniu. Ogrodzony płotem z sosnowych śerdzi. Zachowało się osóciowe czytelne 53 nagrobki z pisakowca /kilka z marmuru/ z XVIII i ^{- XIX} początków XX w.

Admin.: Urząd Gminy w Terespolu.

Pow. ok. 0,8 ha.

W 1679 r. król Jan III Sobieski osiedlił w ekonomii brzeskiej w Lebiedziewie pika Samuela Murzę Koryckiego z jego "kompanią" złożoną z 30 osób, nadając im 38 włók ziemi. Żadne źródła nie potwierdzają zbudowania w Lebiedziewie meczetu. Z biegiem lat liczba Tatarów w Lebiedziewie i okolicy ulegała zmniejszeniu, a na początku XX w. skupisko muzułmańskie przestało istnieć. Cmentarz uległ niemal całkowitej dewastacji.

W 1978 r. pozostało ledwie kilka czytelnych kamieni nagrobnych, wśród nich posła na Sejm Królestwa Polskiego w 1818 r., marszałka i sędziego pokoju powiatu białskiego Jakuba Buczackiego, zmarłego 20 marca 1839 r., pułkownikowej Jeanny z Baranowskiej Koryckiej, zmarłej 2 października 1826 r. Marii Buczackiej /zm. 1906/, Haliny Jakowlewny Józefowicz /zm. 1898/, Samuela Amuratowicza Józefowicza /zm. 1901/, Heleny Amuratowny Iljasowicz /zm. 1908/ i pułkownika 12 Wielkożuckiego Pułku Matwieja Iwanowicza Iljasowicza /zm. 1900/.

W maju 1988 r. przy życzliwej pomocy miejscowych władz zorganizował młodzieżowy obóz konserwatorski w Lebiedziewie Stanisław Kryciński. Na terenie cmentarza wycięto krsaki, wydobyto i ponownie ustawiono 37 zapadłych w ziemię nagrobków, zrekonstruowano kamienne obramowania kilku mogił z XVIII w., wśród nich z 1704

hipotetycznie związaną z płk. Samuelem Murzą Koryckim. Byłby to więc najstarszy zachowany nagrobek tatarski w Polsce. Odkryto kilka dalszych inskrypcji z XVIII w.: z 1736 r. z dość dobrze zachowanym napisem arabskim, z 1796 r. Ajasy z Koryckich Tupalskiej z napisem: "Tu leży ciało mego kochanego żony mego ości najmilszy w tym grobie spoczęny". Z I połowy XIX w. pochodzi m.in. nagrobek o treści: "FELICJA Z KORYCKICH BUCZACKA MARSZAŁKOWA P. BIALSKIEGO. ZMARŁA D 7 CZER 1828 R4" Jest to nagrobek żony pocią Jakuba Buczackiego.

Nie udało się ustalić daty śmierci perucznika Alego Koryckiego /XIX w./ - ostatniego "z agów Koryckich". W przeciwieństwie do Studzianki zachowane inskrypcje nagrobne z końca XIX i początku XX w. są wykonane w języku rosyjskim.

Obok mizaru w Studziance mizar w Lebedziowie stanowi dużą atrakcję turystyczną.

Bibliografia: A. Kołodziejczyk, Tatarskie omentarze w Lebedziowie i Studziance, "Prace Archiwalno-Konserwatorskie na Terenie Województwa Siedleckiego", z. 3, Siedlce 1982; tegoż, Tatarsy regionu białokopolskiego w XVII - XIX w., /w:/ z nieznanej przeszłości Białej i Podlasia, Białka Podlaska 1990; tegoż, Tatarsy i ich omentarze, "Spotkania z Zabytkami", 1986 nr 6; S. Kryciński, Tatarsy w Lebedziowie, "Spotkania z Zabytkami", 1987 nr 5; tegoż, Uratowany mizar, "Spotkania z Zabytkami", 1988 nr 6.